

Závěrečná práce

Vymezení pojmu pohybová gramotnost v Rámcově vzdělávacím programu pro 1. stupeň základní školy

Studijní program:

DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Studijní obor:

Rozšiřující studium učitelství pro 1. st. ZŠ

Autor práce:

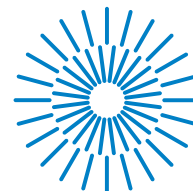
Mgr. Dana Šachová

Vedoucí práce:

Mgr. Lenka Doležalová, Ph.D.

Katedra tělesné výchovy a sportu

Liberec 2023

Zadání závěrečné práce

Vymezení pojmu pohybová gramotnost v Rámcově vzdělávacím programu pro 1. stupeň základní školy

Jméno a příjmení:

Mgr. Dana Šachová

Osobní číslo:

P21C00023

Studijní program:

DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Studijní obor:

Rozšiřující studium učitelství pro 1. st. ZŠ

Zadávající katedra:

Katedra tělesné výchovy a sportu

Akademický rok:

2021/2022

Zásady pro vypracování:

1. Rešerše české a zahraniční literatury týkající se pojmu pohybová gramotnost.
2. Rešerše Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a vybraných školních vzdělávacích programů pro základní školy.
3. Návrh charakteristiky pojmu pohybová gramotnost pro žáky 1. stupně základní školy.
4. Návrh úprav Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání pro 1. stupeň základní školy.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

Čeština

Seznam odborné literatury:

GÁBA, A., BAĐURA, P., DYGRÝN, J., HAMŘÍK, Z., KUDLÁČEK, M., RUBÍN, L., SIGMUND, E., SIGMUNDOVÁ, D., VAŠÍČKOVÁ, J. a VORLÍČEK, M., 2022. *Národní zpráva o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-6106-9.

VAŠÍČKOVÁ, J. a HŘIBŇÁK, M., 2013. *Názory učitelů školní tělesné výchovy na pohybovou gramotnost. Pedagogická kinantropologie – Soubor referátů z mezinárodního semináře konaného 3. 4. – 5. 4. 2013*. ISMN 978-80-263-0505-7.

VAŠÍČKOVÁ, J., 2016. *Pohybová gramotnost v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-4883-1.

Vedoucí práce:

Mgr. Lenka Doležalová, Ph.D.

Katedra tělesné výchovy a sportu

Datum zadání práce:

30. června 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 30. června 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 17. července 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou závěrečnou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé závěrečné práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé závěrečné práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li závěrečné práce nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má závěrečná práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Lence Doležalové, Ph.D. za odborné vedení závěrečné práce, rady, připomínky, vstřícný přístup a čas, který mi s ochotou věnovala.

Anotace

Závěrečná práce se zabývá problematikou pohybové gramotnosti v základním vzdělávání na 1. stupni. Zaměřuje se na obsahy vzdělávacího okruhu Člověk a jeho zdraví a vzdělávacího oboru Tělesná výchova a prověřuje, jakým způsobem jsou obsahy zařazovány a jak je z nich čerpáno do školních vzdělávacích programů vybraných škol. Stále se zvyšující nedostatek pohybového zatížení i u dětí a mládeže vede ke zhoršení tělesné zdatnosti a zdravotního stavu. Jednou z možností korekce je využít koncept pohybové gramotnosti jako schopnosti a odhodlání člověka k pohybově aktivnímu způsobu života a současně s tím upravit rámcový vzdělávací program a školní vzdělávací programy.

Klíčová slova

pohybová gramotnost, tělesná výchova, rámcově vzdělávací program, školní vzdělávací program, kurikulum, očekávané výstupy, základní vzdělávání, zdraví

Annotation

The final thesis deals with the issue of physical literacy in basic education at primary level on the content of the Human education circuit and its health and educational field of Physical Education and examines how content is included and drawn from in the school education programs of selected schools. An ever-increasing lack of exercise, even in children and young people, leads to a deterioration in physical fitness and health. One adjustment option is to use the concept of physical literacy as a person's ability and commitment to a physically active way of life, while adjusting the framework education program and school education programs.

Keywords

physical literacy, physical education, framework education program, school education program, curriculum, expected outcomes, primary education, health

Seznam obrázků a tabulek

obr. 1 Schéma multidimenzionálního přístupu k pohybové gramotnosti

obr. 2 Schéma pohybové gramotnosti Akademie Rinosport

obr. 3 Systém kurikulárních dokumentů

obr. 4 Pohybové dovednosti

obr. 5 Součinnost hlavních koncepcí TV cílící na pohybovou gramotnost

obr. 6 Areál ZŠ Campanus, Jírovcovo náměstí, Praha 4

obr. 7 Areál ZŠ Nádražní, Hustopeče

obr. 8 Budova ZŠ Huntířov

příloha č. 1 ZŠ Campanus ŠVP – očekávané výstupy a učivo

příloha č. 2 ZŠ Hustopeče ŠVP – očekávané výstupy a učivo

příloha č. 3 ZŠ Huntířov ŠVP – očekávané výstupy a učivo

Seznam zkratk

AŠSK - Asociace školních sportovních klubů

ČASPV - Česká asociace Sport pro všechny

ČJS – člověk a jeho svět

FTK UP – Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého

FTVS UK – Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy

PF MU – Právnická fakulta Masarykovy univerzity

PG – pohybová gramotnost

RVP – Rámcový vzdělávací program

RVP PV – Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání

ŠVP – školní vzdělávací program

TV – tělesná výchova

ZdrTV – zdravotní tělesná výchova

ZŠ – základní škola

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíle	8
2 Rešerše české a zahraniční literatury týkající se pojmu pohybová gramotnost	9
2.1 Gramotnost.....	9
2.2 Pohybová gramotnost	9
3 Rešerše Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání	
3.1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání	15
3.1.1 Pojetí a cíle základního vzdělávání.....	16
3.2 Oblasti RVP ZV se vztahem ke zdraví a jejich charakteristika	16
3.2.1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět	17
3.2.2 Vzdělávací oblast Člověk a zdraví.....	18
3.2.3 Zdravotní tělesná výchova	21
3.3 Revize kurikula	22
4 Rešerše ŠVP vybraných škol	25
4.1 Zhodnocení jednotlivých ŠVP	26
4.1.1 ZŠ Campanus, Praha.....	26
4.1.2 ZŠ Nádražní, Hustopeče	27
4.1.3 MŠ a ZŠ Huntířov, Děčín	29
4.1.4 Shrnutí.....	30
5 Návrh charakteristiky pojmu PG pro žáky 1. stupně ZŠ.....	31
6 Návrh úprav RVP ZV pro 1. stupeň ZŠ	32
6.1 Návrhy úprav RVP ZV	32
7 Závěr	34
Použitá literatura	36
Přílohy	38

Úvod

Vzhledem k tomu, že jsem absolventkou Univerzity Karlovy, Fakulty tělesné výchovy a sportu a nyní pracuji jako učitelka na prvním stupni základní školy, vybrala jsem si pro závěrečnou práci oblast, která se týká zdravého životního stylu žáků na 1. stupni základní školy a systému vzdělávání v České republice, která bezpochyby patří mezi moderní společnosti tohoto světa. Termín moderní společnost (postindustriální společnost), označuje sérii radikálních změn a jejich trvání ve společnosti. Jedním z nejdůležitějších aspektů postindustriální společnosti je důraz na vzdělávání a vědění jako celoživotního procesu. S jistou dávkou zjednodušení můžeme hovořit o výsledku celoživotního vzdělávání jedince jako o gramotnosti. Lze také říci, že pro úspěšné přežití v dnešním globalizovaném světě je nezbytné, aby se každý učil nové formy gramotnosti a rozvíjel své vlastní schopnosti a dovednosti.

V současném českém vzdělávacím systému je kladen důraz zejména na pět základních druhů gramotností. Gramotnost čtenářskou, matematickou, přírodovědnou, finanční a počítačovou. Více než dvacet let se však také hovoří o pojmu pohybová gramotnost, která je důležitá zejména v oblasti kinantropologie. Tento pojem poprvé uvedla britská filozofka, učitelka tělesné výchovy a profesorka Margaret Whitehead v roce 2001. Pojem pohybová gramotnost označuje úroveň vzdělání v této oblasti, tedy nejde pouze o druh pohybu, ale i úroveň pohybových dovedností a schopností, vědomostí o pohybu, o pohybové zdatnosti apod. Pohybová gramotnost může být chápána jako způsobilost a motivace využít vlastní pohybový potenciál a tím významně přispět ke kvalitě života, přičemž vždy bude hrát roli společnost, v němž se člověk nachází a která ho formuje (Vašíčková 2016).

Pohybová gramotnost je nový koncept, kterému se v této práci budu částečně věnovat ve vazbě na tělovýchovné vzdělávání na 1. stupni základních škol, resp. vazbě na Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a školní vzdělávací programy. Tělovýchovné vzdělávání v České republice je povinné až do ukončení povinné školní docházky. Tato výhoda není vždy dostatečně využívána pro podporu aktivního životního stylu dětí a pro propagaci celoživotních pohybových aktivit, které mají zásadní vliv v prevenci civilizačních onemocnění, zejména nadváhy a obezity (Vašíčková 2016). Jedno ze senzitivních období dětí pro příklon k pohybu je odborníky označováno období mladšího školního věku.

1 Cíle

Hlavní cíl:

1. Hlavním cílem závěrečné práce je definování pojmu pohybová gramotnost v Rámcovém vzdělávacím programu pro 1. stupeň základní školy.

Vedlejší cíle:

2. Vedlejším cílem závěrečné práce je prověření úrovně očekávaných výstupů a učiva vybraných školních vzdělávacích programů s ohledem k výstupním požadavkům zakotvených v Rámcově vzdělávacím programu.

3. Vedlejším cílem závěrečné práce je předložení návrhů dílčích úprav v Rámcově vzdělávacím programu pro 1. stupeň základního vzdělávání.

2 Rešerše české a zahraniční literatury týkající se pojmu pohybová gramotnost

2.1 Gramotnost

Základní gramotností je schopnost číst a psát, tedy převádět zvuk řeči do grafického záznamu a zpět. Podstatou je schopnost identifikovat jednotlivá písmena a spojovat je v jednotlivá slova. Vyšší formou, tzv. čtenářskou gramotností je schopnost porozumět obsahu slov. Další gramotností je gramotnost vizuální. Jde o schopnost převádět slova do obrázků a zpět. Vyšší formu vizuální gramotnosti představuje vizuální umění, které je mnohdy plně náročně interpretovatelných symbolů. Protože však zejména základní gramotnost vzdělání podmiňuje, je zjednodušeně používán termín gramotnost i pro některé oblasti vzdělanosti nebo dovedností, jako je finanční gramotnost, matematická gramotnost, zdravotní gramotnost, aj. (Gramotnost 2022).

Jak uvádí Národní ústav pro vzdělávání (2022), pojem gramotnost se uplatňuje zejména tam, kde je kladen důraz na praktické uplatnění znalostí, dovedností a postojů v různých, se životem propojených souvislostech. Zvyšování dovedností v oblasti základních gramotností vytváří předpoklady k úspěšnému celoživotnímu učení i k tomu, aby žáci a mladí lidé zažívali úspěch ve škole i pracovním životě. Gramotnost se liší nejen v rámci jednotlivých států, ale také v jednotlivých sociálních skupinách.

2.2 Pohybová gramotnost

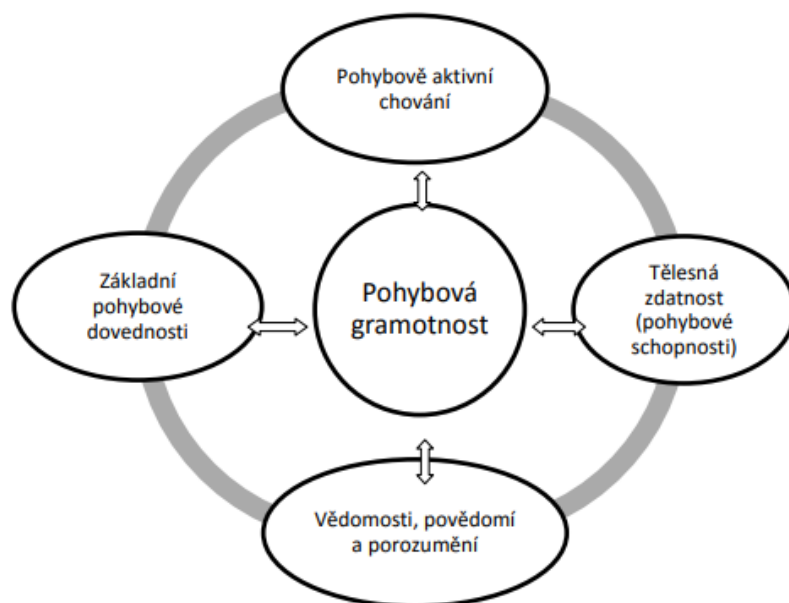
Pojem pohybová gramotnost se poprvé objevil v zahraniční literatuře v roce 2001, kdy se o ní britská filozofka, učitelka tělesné výchovy a profesorka Margaret Whitehead v *European Journal of Physical Education* zmínila v článku s názvem „*The concept of physical literacy*“, tedy v překladu „koncept pohybové gramotnosti“. Od této doby se téma *Physical literacy*/Pohybová gramotnost objevuje v mnoha dalších publikacích zahraničních i českých autorů stále častěji.

V roce 2014 se konalo Veřejné slyšení na půdě Senátu Parlamentu České republiky (Pohybová gramotnost 2014), které pořádal Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice na téma Pohybová gramotnost, kde vystupovalo k dané problematice několik předních expertů v oblasti vzdělávání, pohybu a pohybové gramotnosti. První referát měl Otto

Jelinek, velvyslanec Kanady v ČR a bývalý kanadský ministr pro fitness a amatérský sport, následovaly odborné příspěvky od zástupců FTK UP Olomouc, FTVS UK Praha, PF MU Brno, AŠSK, ČASPV a dalších. Většina přednášejících se zabývala vztahem mezi pohybovou gramotností – zdravotně orientovanou zdatností – pohybovými kompetencemi – tělesnou výchovou apod. a jednoznačnou definici pohybové gramotnosti nikdo z přednášejících nepředstavil. Ze slyšení tak vzešlo stanovisko, že by se cílem vzdělávání ve školní i mimoškolní TV a sportu měla stát zřetelně vymezená pohybová gramotnost, která by plynula ze zvolené a obecně akceptované koncepce TV v ČR.

Proto je třeba zpracovat rešerši dostupných článků a informací, které se týkají pojmu, charakteristiky a případně definici pohybové gramotnosti. V domácí i zahraniční literatuře se objevuje několik charakteristik pojmu pohybová gramotnost. Pokusím se přehledně zpracovat ty definice či spíše charakteristiky pohybové gramotnosti, které se dají aplikovat i na školní vzdělávací systém.

Pro potřeby této práce a kapitoly rešerše pojmu pohybová gramotnost (dále jen PG) jsou uvedeny jen ty nejpodstatnější. (1) Physical literacy (Physical Literacy 2022) „*Pohybová gramotnost je základní a cenná lidská schopnost, kterou lze popsat jako dispozici získanou lidskými jedinci zahrnující motivaci, sebedůvěru, fyzickou způsobilost, znalosti a porozumění, které ustanovují cílevědomé fyzické aktivity jako nedílnou součást jejich životního stylu.*“ (2) „*Pohybová gramotnost je schopnost pohybovat se kompetentně a sebevědomě v široké škále pohybových aktivit v různých prostředích, které prospívají zdravému vývoji celého člověka.*“ (Mandigo et. al. in Vašíčková 2014, s. 43). (3) Někteří kanadští autoři, například Lloyd (2010) tvrdí, že je pohybová gramotnost multidimenzionální a interaktivní konstrukt, který se nás týká a který bychom měli měřit. Autor tak definuje pojem PG jako konstrukt, který popisuje podstatu či cíl, kterého by kvalitní tělesná výchova měla dosáhnout. Podle autora PG obsahuje čtyři vzájemně působící oblasti (atributy), znázorněné na obr. 1; (a) aktuální úroveň tělesné zdatnosti (kardiorespirační zdatnost, svalová zdatnost, flexibilita apod.), (b) základní pohybové dovednosti, které by měly být vždy modifikované vzhledem ke konkrétním požadavkům jako věk, pohlaví apod., (c) pohybové aktivní chování, což lze posuzovat podle uskutečňovaných pohybových aktivit (jízda na kole, bruslení, výlety...) a nakonec (d) psychosociální faktory (Lloyd in Vašíčková 2014).

Obrázek 1 Schéma multidimenzionálního přístupu k pohybové gramotnosti (upraveno podle Lloyd, 2010)

Pokud je PG multidimenzionální konstrukt, je obtížné najít jednoduchý a současně relevantní nástroj pro měření jejích atributů. Odborníci se přou, zda lze takový nástroj vůbec vytvořit, či zda není PG obdobná kvalita jako např. „krása“, která se také nedá objektivně měřit. Jisté je, že není člověka, který by byl pohybově negramotný, spíše existují různé úrovně PG jednotlivých lidí, od velmi nízké k velmi vysoké úrovni (Edwards et al. in Bunc 2021).

Poněkud jinou charakteristiku PG, zaměřenou na žáky 1. stupně, představuje Mužík (2014, s. 19), který ve své přednášce „Jak vnímat pojem pohybová gramotnost“, říká: „Analogii s obecnou gramotností chápeme tak, že pohybově gramotný člověk nedisponuje pouze dílčími pohybovými dovednostmi, ale umí je efektivně využívat k naplňování pohybového režimu. Žák se s pomocí odborníků (učitelů, cvičitelů, trenérů apod.) učí vnímat a rozumět efektům jednotlivých pohybů, rozlišovat druh pohybu, intenzitu zatížení, dobu trvání i frekvenci různých pohybových aktivit, samostatně řešit pohybové úkoly. Učí se také chápat negativa sedavého způsobu života s nedostatkem pohybu a pohybového zatěžování.“ Jinak řečeno: „Pohybově gramotný člověk se bezpečně orientuje v přínosech pravidelného pohybu a svou pohybovou gramotnost celoživotně využívá k pohybově aktivnímu způsobu života. Pohybová gramotnost by proto mohla být obecně přijatelným cílem životně důležitého pohybového vzdělávání, přiměřeného jednotlivým věkovým kategoriím.“

V otázce tvorby kurikula TV, jejíž **koncepce je zdravotně orientovaná**, považuje Mužík (2014) za nezbytné stanovení obecně akceptovaných životních hodnot, z nichž bude koncepce TV odvozena. Klade si otázku, zdali je obecně akceptovatelnou životní hodnotou naší společnosti zdraví či podpora zdraví, anebo je přijatelnou hodnotou spíše PG umožňující účast v nejrůznějších pohybových aktivitách a zastává názor, že pokud by pro současnou společnost byla akceptovanou hodnotou **PG** a z ní odvozená pohybová **koncepce TV** připravující žáky na účast v nejrůznějších pohybových aktivitách (jde o nepřímou podporu zdraví), bylo by možné smysluplně vymežit obsah vzdělávání v TV.

Problematice PG se v současné době nejvíce věnuje doc. Mgr. Jana Vašíčková, Ph.D. z FTK UP Olomouc z katedry společenských věd v kinantropologii, která ve svých materiálech uvádí několik charakteristik PG: *„Pohybová gramotnost je koncept, který popisuje celoživotní kvalitativní úroveň člověka. Jde o schopnost a snahu založenou na motivaci uplatňovat pohybové dovednosti, pohybové schopnosti a vědomosti prakticky prostřednictvím tělesné zdatnosti jedince, jež vyústí v pohybové chování. Přispívá ke zdravému životnímu stylu a je aplikované do každodenního režimu“* (Vašíčková 2016, s. 36). *„Pohybová gramotnost je schopnost, důvěra a touha být pohybově aktivní po celý život. Pohybová gramotnost by měla být základem tělesné výchovy, ale i dalších volnočasových aktivit“* (Vašíčková 2018, s. 5).

Koncept PG je odborníky považován za cíl vyučovacího předmětu TV, ale neomezuje se pouze na školní roky a prochází šesti ontogenetickými fázemi kultivace: rané dětství, dětství, dospívání, mladá dospělost, dospělost a starší dospělost. Přibývá i stále více prací na téma konceptu PG. V odborných kruzích panuje názor, že by PG měla být dána stejná vzdělávací hodnota jako ostatním vzdělávacím gramotnostem. Pro jednoznačné uplatnění konceptu PG je však třeba dopracovat systém hodnocení PG realizovatelný v reálném čase a podmínkách (Bunc 2021). Koncept PG podporují i autoři z FTVS UK (Čechovská & Dobrý 2010), kteří zastávají názor, že je pohybová gramotnost osobním atributem jedince s celoživotním významem, zatímco tělesná výchova představuje určité zkušenosti získané pouze v průběhu povinné školní docházky.

O něco jednodušeji definuje PG Akademie Rinosport tvrzením, že je pohybová gramotnost aktuální úroveň dosažených pohybových dovedností a vědomostí (Petera 2018). Autor připomíná, že PG se přirozeně mění v průběhu života jedince, má svojí kvalitativní i kvantitativní stránku – jak pohybové dovednosti zvládám a kolik toho umím, co vše jsem se

již naučil. Pro lepší pochopení a stanovení didaktických metod a postupů je Akademií Rinosport PG vyjádřena schematicky v obr. 2 do tří základních stupňů:

Obrázek 2 Schéma PG Akademie Rinosport (Akademie Rinosport, 2018)

Jedna z posledních charakteristik PG českých odborníků v Národní zprávě o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022, uvádí: „*Pohybová gramotnost popisuje kvalitativní úroveň člověka motivovaného prakticky uplatňovat své pohybové schopnosti, dovednosti a vědomosti pro každodenní pohybovou aktivitu, která pozitivně ovlivňuje jeho zdraví*“ (Gába et al. 2022, s. 24). Pohybově gramotný jedinec je pak ten, kdo umí zacházet se svým tělem, aniž by riskoval zranění. U dětí a dospívajících rozvoj PG buduje sebedůvěru, zvyšuje jejich motivaci k pohybu v různém prostředí a povzbuzuje je ke spolupráci. Pohybová aktivita vyžaduje fyzické, duševní i emoční zapojení. Ovlivňuje chování a vybízí k přemýšlení nad zařazováním pohybu do každého dne.

Národní zpráva o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022 stručně shrnuje význam PG tak, že (1) ji můžeme rozvíjet po celý život, (2) pro její rozvoj si můžeme vybrat jakoukoliv aktivitu, (3) pohybově gramotný člověk je sebevědomý a motivovaný ke každodennímu pohybu, (4) její rozvoj, zejména obratnost a rovnováha, snižuje riziko zranění při pádech, (5) otevírá dveře do světa pohybu, sportu a zábavy v životě, (6) na své cestě rozvoje má každý potenciál se zlepšovat, (7) její udržování pomáhá lidem k nezávislosti a k adaptaci na změny související se stárnutím.

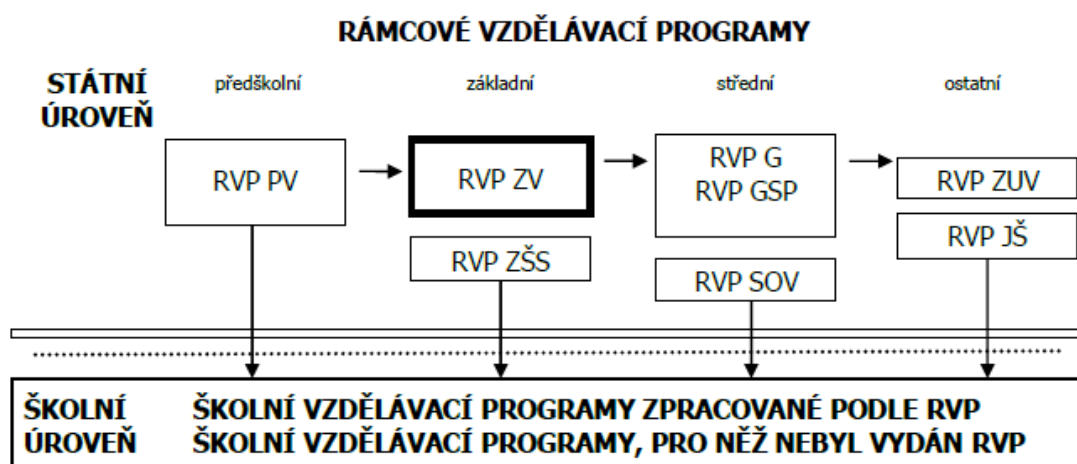
Jak je z rešerše dostupných zdrojů zřejmé, neexistuje absolutní shoda na jedné definici PG, a diskuse stále pokračuje. Z výčtu pojmů všech výše zmíněných charakteristik PG vyplývá, že je obecně přijatelným cílem životně důležitého pohybového vzdělávání.

3 Rešerše Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

3.1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

V souladu s principy kurikulární politiky zformulovanými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize) a zakotvenými ve školském zákoně, byl do vzdělávací soustavy v roce 2005 zaveden nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvořeny na dvou úrovních – státní a školní, obr. 1 (RVP ZV 2021).

- Státní úroveň představují *Rámcové vzdělávací programy* (dále jen RVP) vymezující závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy vzdělávání (předškolní, základní a střední).
- Školní úroveň představují *školní vzdělávací programy* (dále jen ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Obrázek 3 Systém kurikulárních dokumentů

Pro realizaci základního vzdělávání byl v souladu se školským zákonem vydán Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – RVP ZV (dále jen RVP ZV). Navazuje svým pojetím a obsahem na RVP předškolního vzdělávání (RVP PV) a je východiskem pro koncepci RVP pro střední vzdělávání.

3.1.1 Pojetí a cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je povinné ve dvou navazujících stupních (1. a 2. stupeň). Pojetí základního vzdělávání na 1. stupni usnadňuje žákům přechod z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Vzdělávání vhodnými metodami motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu k řešení problémů. Hodnocení žáků by mělo být konkrétní, za konkrétně formulované a splnitelné úkoly s ohledem na individuální vývoj každého žáka. Žákům má být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyb a pracovat s nimi.

Veškerý vzdělávací obsah základního vzdělávání je koncipován tak, aby žákům pomáhal utvářet a rozvíjet klíčové kompetence a poskytoval základ všeobecného vzdělání, připravoval je na další vzdělávání, které povede k uplatnění ve společnosti. V základním vzdělávání jsou za klíčové považovány (1) kompetence k učení, (2) kompetence k řešení problémů, (3) kompetence komunikativní, (4) kompetence sociální a personální, (5) kompetence občanské, (6) kompetence pracovní a (7) kompetence digitální (od roku 2023). Jeden z cílů základního vzdělávání je také učít žáky k aktivnímu rozvoji, ochraně a zodpovědnosti za své fyzické, duševní a sociální zdraví. Úroveň klíčových kompetencí dosažené žákem na konci základního vzdělávání však nelze ještě považovat za ukončenou, je teprve základem pro celoživotní učení, vstupem do života a pracovního procesu.

3.2 Oblasti RVP ZV se vztahem ke zdraví a jejich charakteristika

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV rozdělen do devíti *vzdělávacích oblastí*. Každá vzdělávací oblast je tvořena jedním nebo více *vzdělávacími obory*. Vzhledem k zaměření závěrečné práce jsem vymezila svůj zájem na *oblasti*:

- 1) *Člověk a jeho svět* (obor Člověk a jeho svět) a
- 2) *Člověk a zdraví* (obor Tělesná výchova).

Každá vzdělávací oblast je vymezena svou charakteristikou (i charakteristikou oboru), zaměřením, strategiemi, průřezovými tématy. Rovněž i doporučeným učivem, ze kterého mohou školy čerpat a doplňovat své ŠVP. V závěrečné práci je sledován obsah oboru, který je

tvořen očekávanými výstupy (spolu s minimální doporučenou úrovní výstupů v rámci podpůrných opatření) a je zpracován do tabulek (přílohy - 1, 2, 3).

3.2.1 Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*

Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* je vzdělávací oblastí RVP ZV pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Jde o komplexní oblast, která kromě jiných témat vymezuje i vzdělávací obsah týkající se člověka a zdraví. Je členěna do pěti tematických okruhů (Místo kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a *Člověk a jeho zdraví*), které je možné propojovat a vytvářet v ŠVP různé varianty vzdělávacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu. V rámci 1. stupně je vzdělávací obsah členěn na 1. období (1. až 3. ročník) a 2. období (4. až 5. ročník). Obvykle jsou tematické okruhy v 1. období zahrnuty do jednoho tradičního předmětu – Prvouka, v 2. období a na dva předměty pro 4. a 5. ročník - *Člověk a jeho svět* (Přírodověda a Vlastivěda). Poslední z tematických okruhů vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* je *Člověk a jeho zdraví*. Kromě jiných je cílem okruhu poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení.

Z vybraných očekávaných výstupů je předpoklad, že žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chování a činnostmi vztah ke zdraví,
- využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života,
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

V obsahu vzdělávacího okruhu je zároveň uvedena i minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci PO.

Učivo tohoto okruhu tak obsahuje dvě kapitoly:

- 1) *stavba těla* – jeho základní funkce a projevy
- 2) *péče o zdraví* – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, vhodná skladba stravy, pitný režim; drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

Výuku zdravotní problematiky je možné zařadit už v předmětu Prvouka, rozšiřovat a prohlubovat v Přírodovědě. Žáci se tak mohou už od prvního období na 1. stupni ZŠ seznamovat a učit co je zdraví, proč je pro člověka důležité, jak ho chránit, udržovat, vylepšovat, předcházet nemocem a úrazům a tyto poznatky zařazovat do svého života a vytvořit si základní úrovně pohybové gramotnosti.

Povědomí a znalosti o zdraví jsou nedílnou součástí konceptu PG a podmínkou ke zvýšení její úrovně.

3.2.2 Vzdělávací oblast Člověk a zdraví

Druhou vzdělávací oblastí RVP ZV, která napomáhá podporovat zvyšování úrovně PG na 1. stupni, je vzdělávací oblast *Člověk a zdraví*. Je zařazena na obou stupních základního vzdělávání. Hlavním cílem vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* je utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tak, aby (1) pochopili hodnotu zdraví a jeho ochrany ve vztahu k problémům spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví, (2) znali rizika ohrožující zdraví a osvojovali si dovednosti a způsoby chování, tzn. rozhodnost, vedoucí k zachování či posílení zdraví, (3) získávali zodpovědnost za vlastní zdraví i zdraví jiných, (4) vnímali radostné prožitky z pohybu, (5) orientovali se v názorech na to, co zdravé je a co není, (6) chápali vyvážený stav osobnosti jako předpoklad ke správnému výběru profese, partnerů a jiných činností. Samozřejmou součástí vzdělávací oblasti je získávání praktických dovedností a jejich schopnost aplikace v běžném životě. Zpočátku vzdělávání hraje důležitou roli kladný osobní příklad učitele, s jehož pomocí žák získává samostatnost a odpovědnost v jednání, rozhodování a činnostech, které mají vliv na jeho zdraví.

Vzdělávací oblast *Člověk a zdraví* zahrnuje obory (1) *Výchova ke zdraví* a (2) *Tělesná výchova* (spolu s ní i *Zdravotní tělesná výchova*). Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* je realizován pouze na 2. stupni základního vzdělávání, na 1. stupni je obsah oboru zařazen do vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět*. Poznávání a praktikování činností ovlivňující zdraví člověka je v tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* na 1. stupni základního vzdělávání zastoupeno vzdělávacím oborem *Tělesná výchova* (dále jen TV). TV je realizována ve všech ročnících základního vzdělávání. Zdravotní a hygienické důvody určují TV časovou dotaci v rozsahu minimálně 2 hodin týdně.

Základním významem TV je to, že umožňuje žákům (1) poznat vlastní pohybové možnosti a zájmy, a (2) poznat účinky konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Důležitou součástí základního vzdělávání, a tudíž i TV, jsou průřezová témata s okruhy, která svým obsahem reagují na aktuální problémy a pomáhají žákům rozvíjet osobnost. V TV se v největší míře prolíná téma osobnostní a sociální výchovy. Ve všech ročnících 1. stupně ZŠ má TV vliv na rozvoj schopností poznávání, psychohygienu, sebeorganizaci, kooperaci a řešení problémů, komunikaci a sebepoznání.

Pohybové vzdělávání žáků postupuje od spontánní pohybové činnosti k řízené a výběrové. Žák si sám zhodnotí úroveň své zdatnosti a zařadí pro své uspokojení vhodné pohybové činnosti. V základním vzdělávání je předpokladem pro získávání pohybových dovedností žákův prožitek z pohybu. Umocňuje se zdokonalováním pohybových dovedností, jejichž výčet znázorňuje obr. 4.

Obrázek 4 Pohybové dovednosti (Gába et al. 2022)

Důležitou roli v TV zastává motivační hodnocení žáků, které posuzuje osobní výkony každého žáka a jejich zlepšování bez ohledu na výkonové normy a paušální porovnávání žáků. Pohybové vzdělávání na 1. stupni ZŠ dává prostor k rozpoznávání pohybového nadání a v případě vhodných podmínek i k jeho rozvíjení. Vše je zohledněno v charakteristice vzdělávací oblasti, konkrétnější požadavky následně ve znění obsahu vzdělávacího oboru TV, daného očekávanými výstupy.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru TV

1. období – žák:

TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti

TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení

TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy

TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

2. období – žák:

TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti

TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením

TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her

TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka

TV-5-1-05 *jednoduše* zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti

TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení

TV-5-1-08 zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy

TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky

TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti

TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Učivo TV je v RVP ZV koncipováno do tří částí:

- 1) *činnosti ovlivňující zdraví*, zahrnují učivo k pochopení významu pohybu pro zdraví, přípravu na pohyb, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj celkové zdatnosti, hygienu a bezpečnost při pohybových činnostech
- 2) *činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností*, zahrnující sportovní disciplíny
- 3) *činnosti podporující pohybové učení*, kam spadá znalost názvosloví, organizace pohybových činností, zásady fair play, pravidla; měření, posuzování pohybových dovedností a zdroje informací o pohybových činnostech

3.2.3 Zdravotní tělesná výchova

Zdravotní tělesná výchova (dále jen ZdrTV) je v RVP ZV doporučena do škol jako povinný či volitelný předmět. Doporučení vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém usnadňuje život, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení. Účastí ve ZdrTV žák pozná charakter svého zdravotního oslabení i míru a rozsah omezení některých činností. Seznamuje se s konkrétními způsoby, které ovlivňují zdravotní oslabení, jako je speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační

techniky, plavání atd. a zařazuje je do svého denního režimu. Prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV.

Očekávané výstupy

1. období – žák:

ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy

ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

2. období – žák:

ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování

ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele

ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Učivo je zaměřeno na činnosti a informace k podpoře korekcí zdravotního oslabení, na speciální cvičení a na rozvíjející pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV.

Cestou k dosažení nejvyšší úrovně PG je pochopení a praktikování skutečnosti, že nejdůležitější pro člověka je zdraví. RVP ZV definuje zdraví jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody, které je nejvíce ovlivňováno a utvářeno stylem života, chováním podporující zdraví, kvalitou mezilidských vztahů, bezpečím člověka i kvalitou životního prostředí. Zdraví je podmínkou pro aktivní, spokojený život a optimální pracovní výkonnost. Poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví se stalo jednou z priorit základního vzdělávání.

3.3 Revize kurikula

Cíle a očekávané výstupy TV v českých kurikulárních dokumentech však nejsou dlouhodobě dostatečně naplňovány. Tělovýchovné vzdělávání se nepromítá do zdravotně preventivní a kompenzačně zaměřené pohybové aktivity české populace a příslušných

ukazatelů zdraví, což dokládají i mnohá empirická zjištění. Přispívá k tomu i skutečnost, že zdravotně orientovaná koncepce TV není veřejností přijímána a učitelé toto pojetí z velké části nerealizují (Gába et. al. in Vlček 2021). Skutečnost nahrává tvrzení, že kurikulum TV nepřináší žádané výsledky, a že nově pojaté kurikulum TV v České republice by mělo vycházet z *konceptu PG*. Koncept PG má své místo v rámci primární i sekundární zdravotní prevence i prevence sociálně-patologických jevů současné společnosti (Bunc 2021). Objektivně tedy existuje problém, ke kterému je třeba hledat řešení. V České republice probíhá diskuze o možné proměně současné zdravotně orientované koncepce české TV. Otázkou je, zda tím řešením může být právě změna koncepce TV a její orientace na PG. Vlček (2021) ve svém článku k revizi kurikula kromě jiného uvádí, že aktuální RVP ZV vychází z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence (jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatněním získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě) a výuka TV má k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí přispívat konkrétními očekávanými výstupy. Avšak očekávané výstupy nejsou formulovány například jako vědomosti či dovednosti, ale jako oborově specifické kompetence typu „*žák se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti*“ atd. Lze tedy konstatovat, že v případě RVP ZV se jedná o *kompetenčně orientované* projektované kurikulum TV (Vlček 2021, s. 60).

Případné proměně koncepce TV ovšem brání nejednotnost v definování a obsahovém chápání pojmu PG. Ani **RVP ZV pojem PG nedefinuje**, a proto jedním z cílů revizí RVP ZV v oblasti TV by mělo být tento pojem jasně definovat a ukotvit v cílech oboru. Poté by mohl být cíl TV v revidovaném RVP ZV definován jako rozvoj PG. Následně by pak takto pojatá TV mohla žáka připravovat na různé životní situace, spojovat a rozvíjet spektrum kompetencí v oblasti tělovýchovy a sportu, jak je znázorněno následujícím obrázkem (obr. 5).

Obrázek 5 Součinnost hlavních koncepcí TV cílicí na pohybovou gramotnost (Vlček 2021)

Vlček (2021) dodává, že v cílové a obsahové kurikulární dimenzi by orientace na PG zapříčinila jen malou změnu. Hlavní změna by se musela odehrát v dimenzi *metodické a organizační*. Tzn., že by se vyučovalo téměř to samé, se stejnými cíli, ale jiným způsobem. Musely by se používat jiné výukové metody, jiné organizační formy v oblasti diagnostikování a hodnocení. Modernizované a jednotně zpracované projektované kurikulum TV by tomu pak mělo napomoci také, a to nejlépe ve formě webu s konkrétními metodickými ukázkami. Změna kurikula by kladla větší důraz na učitele i žáky. Výuka by musela být více organizovaná ve skupinách, muselo by výrazně přibýt formativního hodnocení, aktivizačních metod, neformální výuky a využívání informačních technologií. Revize kurikula by měla být revizí všech dimenzí – cílové, obsahové, metodické a organizační. Nejde jen o to, co mají žáci vědět (vědomosti, dovednosti), ale jak mohou osvojené učivo použít neboli aplikovat v rozličných životních situacích (Vlček 2021). To také znamená, že například při hodnocení lokomočních a manipulačních dovedností (hod, skok, balancování atd.) by měl učitel méně posuzovat výkon žáka i jeho pohybový projev, ale měl by se více zaměřit na žakovu schopnost praktického využití (schopnost aplikace) vzdělávacího obsahu TV (Scheuer et al. in Vlček 2021). „*Základním cílem do budoucna je zařazovat koncept PG do vzdělávacích programů, a především pak prosazovat tento koncept do rozhodování vládní administrativy*“ (Bunc 2021, s. 13).

4 Rešerše ŠVP vybraných škol

Povinnost škol zpracovat ŠVP vychází ze školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb., § 2–5), který tuto povinnost ukládá plně organizovaným základním školám, základním školám pouze s prvním stupněm, a školám malotřídním. ŠVP by měl vycházet z konkrétních vzdělávacích záměrů školy, zohledňovat potřeby a možnosti žáků, reálné podmínky a možnosti školy i oprávněné požadavky zákonných zástupců žáků. Měl by mít na zřeteli postavení školy v regionu i sociální prostředí, ve kterém bude vzdělávání probíhat. Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů by měl být v ŠVP rozčleněn do vyučovacích předmětů a škola by ho měla rozpracovat a případně doplnit v učebních osnovách tak, aby bylo zaručeno směřování k rozvoji klíčových kompetencí. Na tvorbě ŠVP by se měli podílet všichni učitelé příslušné školy, kteří jsou spoluodpovědní za realizaci jednotlivých částí ŠVP. K návrhu ŠVP se vyjadřuje školská rada, stejně jako k jeho uskutečňování ve vzdělávání. Naplňování ŠVP a jeho soulad s právními předpisy a RVP ZV pak zjišťuje a hodnotí Česká školní inspekce.

Pro rešerši ŠVP, blíže vyučovací předmět TV, jsou zvoleny tři odlišné základní školy (dále jen ZŠ). Jejich odlišnost je dána místem, počtem žáků a vybaveností. Zmíněné údaje jsou aktuální ke školnímu roku 2022/2023.

1) ZŠ *CAMPANUS, Praha 4* – velká, 1. – 9. ročník, 1083 žáků ve 40 třídách; 4 tělocvičny, multifunkční sportovní hala, rozsáhlý venkovní lehkootletický a sportovní areál, nedaleký les.

2) ZŠ *HUSTOPEČE, Nádražní 4* – středně velká, 1. – 9. ročník, 384 žáků v 17 třídách; tělocvična, posilovna, sportovní hřiště.

3) *MŠ a ZŠ HUNTÍŘOV, Děčín* – malotřídní, 1. – 5. ročník, 48 žáků ve 4 třídách; bez tělocvičny a venkovního hřiště – k dispozici kulturní sál, malá travnatá plocha před školou, nedaleké fotbalové hřiště.

ŠVP vybraných škol v závěrečné práci jsou vypracované podle stanovené struktury dané RVP ZV. Obsahují tak identifikační údaje, charakteristiku školy i ŠVP. Jak jsem se již zmínila v předchozí kapitole (Rešerše RVP ZV), svou pozornost jsem zaměřila na obsah vyučovacího předmětu TV, který je zastoupen očekávanými výstupy a učivem. Je zařazen do učebních osnov všech škol a v učebních plánech v rozsahu 2 h/týdně pro všechny ročníky 1.

stupně. K rešerši ŠVP každé školy je použita tabulka excel, ve které jsou očekávané výstupy a učivo ŠVP dané školy přiřazeny k očekávaným výstupům RVP ZV. Snahou bylo získat přehled o tom, v jaké míře školy zařazují do svých ŠVP obsah oboru TV z RVP ZV nebo jakým jiným způsobem z něho čerpají pro tvorbu svého ŠVP (Příloha - 1, 2, 3).

4.1 Zhodnocení jednotlivých ŠVP

4.1.1 ZŠ Campanus, Praha

název ŠVP: VZDĚLÁVÁNÍ, TOLERANCE, INTEGRACE

Obrázek 6 Areál ZŠ Campanus, Jirovcovo náměstí, Praha 4

Základní škola Campanus, Praha 4, Jirovcovo náměstí 1782 je se svou kapacitou 1 300 žáků velmi velkou školou v městské části Chodov, zřizovatelem je MČ Praha 11. Poskytuje žákům svým vybavením maximální možné podmínky pro vzdělávání a rozvoj. Technické a materiální vybavení pro výuku TV je ideální - 4 tělocvičny, multifunkční sportovní hala, rozsáhlý venkovní lehkootletický a sportovní areál, nedaleký les; sprchy. Nedisponuje jen vlastním plaveckým bazénem.

V programu ZŠ Campanus, kapitole Učební osnovy, obsahuje vyučovací předmět TV:

- charakteristiku předmětu
- obsahové, časové a organizační vymezení předmětu
- integraci předmětu
- mezipředmětové vztahy
- výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků

- způsob hodnocení
- RVP výstupy, ŠVP výstupy a učivo pro každý ročník
- průřezová témata, přesahy a souvislosti pro každý ročník

Z vypracované přehledové tabulky ŠVP školy Campanus vyplývá, že vzdělávací oblast Člověk a zdraví prezentována vyučovacím předmětem TV plně pokrývá očekávané výstupy a učivo předložené RVP ZV. ZdrTV je v ŠVP zahrnuta jak v prvním, tak i druhém období, tzn. v plném rozsahu, a to od 2. až 5. ročníku. Škola zajišťuje svým žákům i výuku plavání, které RVP ZV doporučuje ve druhém období 1. stupně ZV (TV-5-1-11 a 12), ale ŠVP školy Campanus zahrnuje plavání již v očekávaném výstupu prvního období (TV-3-1-02), a to ve 2. a 3. ročníku. Multifunkční halu využívá i pro florbalové turnaje žáků 4. a 5. ročníků. Pro orientační běhy, pobyt v přírodě a vycházky využívá nedaleký Kunratický les. Žáci 4. ročníků jezdí na Školu v přírodě. Vzhledem k materiální vybavenosti a rozsáhlé nabídce školních sportovišť je ve výuce TV možné zařadit široké množství pohybových činností a aktivit a umožnit žákům kvalitní vzdělávání v oblasti zdraví, rozvinout základy PG ve všech aspektech. Rozsah očekávaných výstupů a učiva je v souladu s RVP ZV.

4.1.2 ZŠ Nádražní, Hustopeče

název ŠVP: TVOŘIVÁ ŠKOLA

Obrázek 7 Areál ZŠ Nádražní, Hustopeče

Základní škola Hustopeče, Nádražní 4 je klasická ZŠ standardního vybavení, pro předmět TV tělocvičnou, sportovním hřištěm a posilovnou. Na kvalitu výuky v předmětu TV dohlíží ředitelka školy, absolventka FTVS UK.

V programu školy, kapitole Učební osnovy, obsahuje vyučovací předmět TV:

- charakteristiku předmětu
- obsahové, časové a organizační vymezení předmětu
- integraci předmětu
- mezipředmětové vztahy
- výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků
- poznámky k předmětu v rámci učebního plánu
- způsob hodnocení žáků
- RVP výstupy, ŠVP výstupy a učivo pro každý ročník

Zpracované ŠVP je vytvořeno podle zadané struktury v RVP ZV a obsahuje maximum informací dané oblasti. Očekávaný výstup 1. období – TV-3-1-03 - spolupráce žáka při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích zařazuje škola v Hustopečích až od 3. ročníku, ve stejném ročníku chybí očekávaný výstup TV-3-1-04 - uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy, který škola zdůvodnila jako tiskovou chybu, která bude napravena. Do ŠVP školy budou doplněny i očekávané výstupy TV-5-1-11 a 12 – výuka plavání pro 2. ročník, kterou praktikují. Škola zařazuje výuku plavání v 1. období vzdělávání na 1. stupni v rozsahu 40 hodin. Z pokynu místní plavecké školy však musí výuku zařazovat již do 2. a 3. ročníku, což je v rozporu s představou ředitelky školy, která prosazuje zařazení výuky plavání do 3. a 4. ročníku. ZdrTV je ve škole obsažena od 3. ročníku oběma očekávanými výstupy, v učivu druhého období již zahrnuta není. Vzhledem k tomu, že se škola nachází v oblasti Moravských vinařských stezek, je ve škole oblíbena cyklistika. Žáci 4. ročníků jezdí na Školu v přírodě. Rozsah očekávaných výstupů a učiva je v souladu s RVP ZV.

4.1.3 MŠ a ZŠ Huntířov, Děčín

název ŠVP: SVĚT S NÁMI POČÍTÁ

Obrázek 8 Budova ZŠ Huntířov

Mateřská a základní škola Huntířov 101, Děčín je malotřídní škola s celkovou kapacitou 50 žáků. V budově jsou jen čtyři vyučovací místnosti, není zde tělocvična. Hodiny TV probíhají v teplých měsících venku, a to buď na malém travnatém hřišti u školy, nebo na 500 m vzdáleném fotbalovém hřišti. V chladných měsících probíhá výuka TV v nedalekém, 400 metrů vzdáleném kulturním sále. V před covidové době žáci dojížděli do tělocvičny a na hřiště do vedlejší obce hromadnou dopravou, tato aktivita nebyla zatím obnovena.

V programu malotřídní školy Huntířov, kapitole Učební osnovy, obsahuje vyučovací předmět TV:

- charakteristiku: obsahové, časové a organizační vymezení
- výchovné a vzdělávací strategie pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí žáků
- RVP výstupy, ŠVP výstupy a učivo pro každý ročník
- mezipředmětové vztahy a průřezová témata pro každý ročník
- formy a metody práce, pomůcky, učební materiál, tematické dny

ZdrTV není v programu obsažena zvláště, prvky zdravotní TV jsou zařazovány do standardní výuky TV. Žákům se dostává základní pohybové průpravy v gymnastice, jsou zařazována zdatností, korektivní a relaxační cvičení. Ve větší míře jsou v hodinách TV zařazovány venkovní sportovní aktivity – průpravná a kondiční cvičení, atletická průprava, míčové hry, turistika. Školním kroužkem jsou míčové hry (1. - 3. roč.) a florbal (4. a 5. roč.). Na jaře škola organizuje výuku plavání pro 4. a 5. ročník v rozsahu 20 hodin, v zimě (při

dostatku financí) i výuku bruslení pro všechny žáky. Škola v přírodě se koná vždy v červnu pro žáky všech ročníků. Rozsah očekávaných výstupů a učiva v ŠVP školy odpovídá rozsahu výstupů i učiva v RVP ZV a jsou přizpůsobeny podmínkám, které škola pro výuku TV má. Rozsah očekávaných výstupů a učiva je v souladu s RVP ZV.

4.1.4 Shrnutí

Obsah vyučovacího předmětu TV je v ŠVP všech škol komplexní, neomezuje se jen na minimální doporučenou úroveň očekávaných výstupů, ale zahrnuje celou jejich škálu danou rámcovým programem. Každá škola své učivo v předmětu TV přizpůsobuje prostorovým, technickým i materiálním podmínkám své školy, u všech je patrná snaha o kvalitní a cílenou výuku žáků v oblasti tělesného zdraví, rozvoje schopností, dovedností a motivace žáků k pohybovým aktivitám a činnostem.

5 Návrh charakteristiky pojmu PG pro žáky 1. stupně ZŠ

Ze 4. kapitoly o revizi kurikula a z kapitol 3 a 5 týkajících se rešerších je zřejmé, že charakteristiku pojmu PG nelze konkretizovat na přesně určené období života člověka, neboť PG je koncept, který popisuje celoživotní kvalitativní úroveň člověka, úroveň uplatňování pohybových kompetencí. Pohybová kompetence je chápána jako soubor pohybových schopností a dovedností. Pokud jimi člověk disponuje, umí se pohybovat ekonomicky a s důvěrou v různých pohybových situacích. Zjednodušeně vyjádřeno, pohybové kompetence jsou pro jedince předpokladem k PG. Lze tedy říci, že PG je nadřazený pojem. Protože kromě pohybové kompetence sem řadíme i motivaci, důvěru, vědomosti a znalosti o pohybových aktivitách. Pro předložení zjednodušené charakteristiky PG pro žáky 1. stupně ZŠ vycházím z toho, že pohybově gramotný žák 1. stupně ZŠ je v úrovni svých dosažených vědomostí zodpovědný za své vlastní zdraví a má pohybové schopnosti, dovednosti a sebedůvěru těšit se z prováděné pohybové aktivity v různém prostředí. Má pozitivní přístup k účasti v pohybových aktivitách, má radost z pohybu, může se spolehnout na svou tělesnou zdatnost a dovednosti, protože si bude vědom, že může uspět. Vše bych si dovolila shrnout do stručné charakteristiky pojmu PG příhodné pro 1. stupeň základního vzdělávání a to tak, že ***pohybová gramotnost je aktuální úroveň dosažených pohybových dovedností a vědomostí, která se projevuje v širí pohybového rejstříku každého žáka.***

6 Návrh úprav RVP ZV pro 1. stupeň ZŠ

Škola se všemi povinnými či volitelnými aktivitami (TV, výchova ke zdraví, školní sportovní klub či další školní i mimoškolní aktivity) je pro řadu dětí jediným místem, kde jsou pohybově aktivní a má zásluhu na utváření jejich pohybových návyků. Velkou roli v tom sehrává i postoj spolužáků, vrstevníků a kamarádů k aktivnímu pohybu, příklad a vedení pedagogů. PG je důležitý pojem z hlediska pedagogického vzdělávání a propojuje učení tělesných, psychologických a behaviorálních dovedností. Zastávám názor, že úroveň PG u žáka ovlivňuje jeho zdraví, životní postoje, hodnoty a chování, určuje jeho životní styl a napomáhá celoživotnímu vzdělávání. Proto by PG měla být dána stejná vzdělávací hodnota jako ostatním vzdělávacím gramotnostem. Úvaha vyplývá z veřejně dostupných informací o poklesu pohybové aktivity českých dětí, o vzrůstajícím počtu dětí s nadváhou a obezitou, jak se již zmiňuji v kapitole 3.3. Revize kurikula.

6.1 Návrhy úprav RVP ZV

- a) **Posílení mezipředmětových vztahů.** Pro žáky v 1. období (1. – 3. roč.) základního vzdělávání je pohyb přirozenou potřebou. Vzdělávání sedavým způsobem tuto potřebu omezuje. V praxi je pedagogy tato potřeba často řešena herními a zdravotně orientovanými pohybovými aktivitami v průběhu výuky, ovšem neřešena v současném RVP ZV. Bylo by proto vhodné upravit strukturu a organizaci vyučovacích hodin ostatních předmětů v rámci kurikula o např. *pohybové, či tělovýchovné chvílky*. Vedlo by to nejen ke zlepšení výsledků tělesné zdatnosti dětí a upevňování rozvoje pohybové aktivity, vliv by byl jistě patrný i v soustředění a koncentraci žáků při výuce. Není zanedbatelné, že by výuka byla pro žáky zábavou. Změna by se rozhodně dotkla organizace i metodiky výuky. Změny by však neměly být pro pedagogy zatěžující a metodika musí být zpracována tak, aby byla pro jejich práci podporou. Například v podobě dostupné databáze didaktických her či ukázkových videí.
- b) **Úprava časové dotace hodin TV.** Pokud přijmeme skutečnost, že je pro malé školáky pohyb přirozenou potřebou, mohla by být úpravou časové dotace hodin TV tato potřeba lépe uspokojena, což by vedlo i k lepšímu soustředění při výuce v ostatních vyučovacích předmětech. Tato úprava by nevedla jen ke zlepšení výsledků tělesné zdatnosti dětí a upevňování rozvoje pohybové aktivity, ale také by napomohla

k rozvoji úrovně PG u žáků alespoň po dobu školní docházky. Bylo by jen otázkou, na úkor jaké vzdělávací oblasti by mohla být tato úprava uskutečněna.

- c) **Podpora rozvoje PG v hodinách TV.** Pokud má být PG ve školách rozvíjena, musí žáci absolvovat dobře naplánovanou, strukturovanou TV řízenou aprobovanými pedagogy v oboru TV. V kritickém a formujícím období během školních let na 1. stupni ZŠ je TV jedním z nejdůležitějších nástrojů, kde mohou žáci získat zkušenosti nezbytné pro zakládání úrovně PG.
- d) **Úprava časové dotace výuky plavání** snížením na polovinu.
- e) **Zařazení gymnastických cvičení** pro rozvoj motoricko-funkční přípravy do očekávaných výstupů vzdělávacího oboru TV prvního i druhého období.

Nevyřešenou, a v úvahách o změně kurikula nezmíněnou otázkou je nedostatečná prostorová technická vybavenost některých škol pro praktickou výuku TV. V závěrečné práci se tato skutečnost týká školy v Huntířově.

Další možná doporučení k rozvoji PG:

- zvyšováním příležitostí pro aktivní hraní v životě dětí
- zvyšováním vědomostí o významu pohybových aktivit pro život jedince
- pochopením ze strany i neaprobovaných učitelů, že pohybový rozvoj je pro děti významný a smysluplný
- aktivním využíváním času přestávek ve školách pro pohybové aktivity
- motivováním dětí, které je klíčové pro úspěšný rozvoj PG a také pro podporu účasti na celoživotních pohybových aktivitách a sportu
- nabídkou široké škály pohybových aktivit

7 Závěr

Cílem závěrečné práce bylo vymezit a definovat pojem pohybové gramotnosti v kurikulu tělesné výchovy základního vzdělávání na 1. stupni, a to rešerší RVP ZV a ŠVP vybraných základních škol. Vzdělávací program pojem pohybové gramotnosti nedefinuje. Obsahy předmětu tělesná výchova jsou v ŠVP vybraných škol s ohledem k Programu komplexní a přizpůsobené podmínkám dané školy.

Koncepce tělesné výchovy je zdravotně orientovaná, tělovýchovné vzdělávání se do pohybové aktivity české populace a ukazatelů zdraví však nepromítá. Odborníci proto navrhuji, aby kurikulum tělesné výchovy vycházelo z koncepce pohybové gramotnosti. Koncept popisuje celoživotní kvalitativní úroveň člověka. Je o schopnosti založené na vnitřní motivaci uplatňovat pohybové dovednosti, pohybové schopnosti a vědomosti prostřednictvím tělesné zdatnosti jedince, jež vyústí v pohybové chování, které přispívá k zdravému a aktivnímu životnímu stylu. Pohybově gramotný jedinec je zodpovědný za své vlastní zdraví a má pohybové schopnosti, dovednosti a sebedůvěru těšit se z celoživotně prováděné pohybové aktivity v různém prostředí.

Pohybová gramotnost by se měla stát nedílnou součástí standardů pro tělesnou výchovu. Současně by tělesná výchova měla převzít vůdčí roli v podpoře veřejného zdraví ve smyslu rozvoje pohybově gramotných jedinců. Koncept pohybové gramotnosti by měl mít stejnou vzdělávací hodnotu jako ostatní edukační gramotnosti. Pohybová gramotnost musí být vnímána v celoživotním kontextu jedince, kdy přiměřený a pravidelně realizovaný pohybový program může eliminovat dopady současného životního stylu. Pohybová gramotnost je důležitý pojem z hlediska pedagogického vzdělávání a propojuje učení tělesných, psychologických a behaviorálních dovedností. Pohybová gramotnost by tak měla být chápána nejen jako vzdělávací cíl a výsledek, ale jako celoživotní proces.

Nutno zdůraznit, že rozvoj pohybové gramotnosti není pouze záležitostí školského systému. Začínat s pohybové gramotnosti by se mělo v rodinách, v domácím prostředí a to zejména prostřednictvím pohybových her a zážitkových pohybových aktivit. Je třeba i společenského tlaku na další organizace či instituce, které se věnují pohybovým aktivitám a sportu, ať již se jedná o sportovní kluby, sportovní oddíly v tělovýchovných jednotách České unie sportu, nebo tělocvičných jednotách České obce sokolské, Orlu, Klubu českých turistů či odborech České asociaci Sport pro všechny.

Základním cílem do budoucna by mělo být zařazování konceptu pohybové gramotnosti do vzdělávacích programů, a především pak prosazovat tento koncept do rozhodování vládní administrativy. Koncept pohybové gramotnosti má své nezastupitelné místo v rámci jak primární, tak sekundární zdravotní prevence, ale i prevence sociálně-patologických jevů současné společnosti. Na základě prostudované literatury a vlastních zkušeností se domnívám, že by měl český vzdělávací systém v oblasti Člověk a zdraví projít dílčí úpravou v předmětu tělesná výchova. Základním výstupem dílčích úprav by pro žáky byla možnost aplikace osvojeného učiva v rozličných životních situacích.

Použitá literatura

BUNC, V., 2021. Pohybová gramotnost – minulost a současnost. *Gramotnost, pregramotnost, vzdělávání*, roč. 5, č. 1, s. 7-16. ISSN 2533-7890.

ČECHOVSKÁ, I., DOBRÝ, L., 2010. Význam a místo pohybové gramotnosti v životě člověka. *Tělesná výchova a sport mládeže*, roč. 76, č. 3, s. 2-5.

GÁBA, A., BAĐURA, P., DYGRÝN, J., HAMŘÍK, Z., KUDLÁČEK, M., RUBÍN, L., SIGMUND, E., SIGMUNDOVÁ, D., VAŠÍČKOVÁ, J. a VORLÍČEK, M., 2022. *Národní zpráva o pohybové aktivitě českých dětí a mládeže 2022*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-6106-9 978-80-244-6107-6.

MATEŘSKÁ A ZÁKLADNÍ ŠKOLA HUNTÍŘOV, 2022. *Školní vzdělávací program*.

MUŽÍK, V., 2014. *Pohyb a výživa - šest priorit v pohybovém a výživovém režimu žáků na 1. stupni ZŠ*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání. ISBN 978-80-7481-070-1.

VAŠÍČKOVÁ, J., 2016. *Pohybová gramotnost v České republice*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4883-1.

VLČEK, P., 2021. K revizi koncepce tělesné výchovy v České republice – směřování k pohybové gramotnosti. *Gramotnost, pregramotnost, vzdělávání*, roč. 5, č. 1, s. 51- 66. ISSN 2533-7890.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA CAMPANUS, 2019. *Školní vzdělávací program*. Praha: Základní škola Campanus.

Internetové zdroje

Gramotnost, 2022. In: *WIKIPEDIE – otevřená encyklopedie* [online]. [vid. 14. 8. 2022]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Gramotnost>

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *Gramotnosti* [online]. [vid. 13. 8. 2022]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/gramotnosti-1.html>

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ, 2021. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – 2021* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání. [vid. 21. 8. 2021]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani.html>

PETERA, L., 2018. *Pohybová gramotnost a vzdělávání*. Sport a pohybová gramotnost. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR [online]. [vid. 21. 9. 2022]. Dostupné z: [//kin-ball.cz/pohybova-gramotnost-ve-vzdelavani](http://kin-ball.cz/pohybova-gramotnost-ve-vzdelavani)

Physical Literacy, 2022. In: *WIKIPEDIE – otevřená encyklopedie* [online]. [vid. 14. 8. 2022]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Physical_literacy

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY, 2014. *Pohybová gramotnost* [online]. [vid. 12. 9. 2022]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=72572>

VAŠÍČKOVÁ, J., 2014. *Pohybová gramotnost. Studijní opora studia pro kombinovanou formu výuky* [online]. [vid. 14. 8. 2022]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z: <https://adoc.pub/autor-opory-jana-vaikova-pohybova-gramotnost-studijni-opora.html>

VAŠÍČKOVÁ, J., 2018. *Pohybová gramotnost jako klíčová kompetence pro celoživotní vzdělávání - seminář Sport a pohybová gramotnost* [online]. [vid. 1. 2. 2023]. Praha: Poslanecká sněmovna parlamentu ČR. Dostupné z: <http://kin-ball.cz/pohybova-gramotnost-jako-klicova-kompetence-pro-celozivotni-vzdelavani>

WHITEHEAD, M. E., 2001. The Concept of Physical Literacy. *European Journal of Physical Education* [online], roč. 6, č. 2, s. 12 – 138, 127 – 138. [vid. 12. 9. 2022]. ISSN 1362-7120. Dostupné z: <http://doi-org/10.1080/1740898010060205>

ZÁKLADNÍ ŠKOLA NÁDRAŽNÍ, HUSTOPEČE, 2022. *Školní vzdělávací program* [online]. [vid. 21. 9. 2022]. Hustopeče: Základní škola Nádražní. Dostupné z: <https://www.zs-nadrazni.cz/wp-content/uploads/2022/09/svp23.pdf>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2004, částka 190, s. 10262-10324.

Přílohy

V příložené Excel tabulce jsou k náhledu jednotlivé ŠVP s očekávanými výstupy a učivem ze (1) ZŠ Campanus, (2) ZŠ Hustopeče a (3) MŠ a ZŠ Huntířov.

Očekávané výstupy RVP ZV	Očekávané výstupy Campanus	Učivo Campanus
<p><u>1. období</u> TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</p>	<p><u>1. období</u> • spojuje pohybovou aktivitu se zdravím a denně ji realizuje, je motivován k dobrému vztahu k pohybu, uvědomuje si význam pohybu pro zdraví; využívá nabízené příležitosti; • uběhne 60 m, 300 m, 500 m</p> <p><u>2. období</u> • podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</p>	<p><u>1. období</u> • vytrvalostní běh 300 m, 500 m, běh 20-60 m • starty • nácvik běhu v terénu • cvičení se švihadly; rozcvičky, protahovací cvičení, uklidnění po zátěži • tvoří dvojice, řadu, zástup</p> <p><u>2. období</u> • kondičně zaměřené činnosti, atletická abeceda, běh 60 m, starty (nízký - bloky, polovysoký, běh v terénu do 15 minut, kladina lavičky (chůze bez dopomoci), štafety (4 x 60 m), vytrvalostní běh 300 m, 500 m na dráze</p>
<p><u>1. období</u> TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p>	<p><u>1. období</u> • zvládá jednoduché p. činnosti sám i ve skupině, chce se zlepšovat, usiluje o jejich zlepšení • umí 2-3 základní tanečky, cvičí s hudbou v daném rytmu • aplikuje pohybovou tvořivost • udělá kotoul vpřed a vzad, svičku, cvičí na náradí (hrazda – ručkování, trampolína – odraz), • pochopí techniku šplhu, zvládne chůzi po obrácené lavičce a výskok na šv. bednu s odrazem z trampolíny • atletika - uběhne rychlým během vzdálenost 60 m a štafety 4 x 60 m, běží souvisle 10 minut, zvládne vytrvalostní běh 300/500 m, zná techniku hodů, zvládne rozběh a odraz, zvládne polovysoký i nízký start, skáče do dálky z místa i s odrazem • sportovní hry - seznámí se se základy fotbalu a vybíjené, naučí se držení míče jednou rukou, obou rukou, manipulaci s míči různých velikostí a hmotností, přihrávky vyvolanou i opačnou rukou i nohou, seznámí se s jiným herním náčiním • spolupracuje s ostatními v družstvu, chápe pravidla hry a podřídí se jim, hraje utkání dle zjednodušených pravidel, ctí zásady fair play • plavání - nebojí se vody, učí se základům plavání dle pokynů instruktorů plavecké školy (5-01-11)</p> <p><u>2. období</u> • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p>	<p><u>1. období</u> • <i>gymnastika</i>: kotoul vpřed, přeskok, akrobacie - průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed, kotoul vzad, svička, náradí (hrazda, trampolína, lavička), průpravná cvičení pro odraz z můstku, kladina - chůze s dopomocí, šplh na tyči soutěživě, cvičení se švihadly; rytmické a kondiční cvičení • <i>atletika</i> - skok do dálky z místa, skok do dálky, hod míčkem z místa, šplh na tyči, běh vzdálenost 60 m a štafety 4 x 60 m, běh souvisle 10 minut, vytrvalostní běh 300/500 m, technika hodů, polovysoký i nízký start, skok do dálky z místa i s odrazem pohybové hry • <i>sportovní hry</i> - základy fotbalu a vybíjené, držení míče jednou rukou, obou rukou, manipulační hry s míči různých velikostí a hmotností, přihrávky</p> <p><u>2. období</u> • pohybové hry s různým zaměřením • netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost • akrobacie - kotouly v akrobatických sestavách, stoj na rukou s dopomocí • přeskok - skrčka přes kozu s odrazem z můstku, • sportovní hry - základní pravidla her (fotbal, vybíjená, košíková, přehazovaná, florbal)</p>
<p><u>2. období</u> TV- 5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</p>	<p><u>2. období</u> • zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</p>	<p><u>2. období</u> • zdravotně zaměřené činnosti (i korektivní cvičení) – správné držení těla, správné zvedání zátěže • průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití, dechová cvičení</p>
<p><u>1. období</u> TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>	<p><u>1. období</u> • spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech – hry, soutěže • zná vybrané pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky • umí hodit, kopnout, kutálet, chytit míč • dokáže se podřídít taktice a zájmům družstva • kontroluje své chování při neúspěchu, umí přijmout prohru • chápe svoji roli v týmu, motivuje ostatní k lepším výkonům, hraje dle pravidel</p>	<p><u>1. období</u> • štafety 4 x 60 m • držení míče jednou rukou, obou rukou, manipulace s míči různých velikostí a hmotností • základní pravidla her, základy florbalu a vybíjené • týmové hry, role jedince ve skupině, hra fair play, olympijské ideály (vánoční a letní olympiáda)</p>

<p><u>1. období</u> TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p>	<p><u>1. období</u> • uplatňuje a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti i bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy • zlepšuje svou fyzickou kondici</p> <p><u>2. období</u> • uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí • adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p>	<p><u>1. období</u> • průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z trampolíny • cvičení podporující správné držení těla • hygiena při sportu, oblečení, obutí • bezpečnost při sportu a v prostorách školy (tělocvičny, hřiště, šatny, umývárny), bezpečná manipulace s náčiním, nářadím a pomůckami do TV • první pomoc v podmínkách TV</p> <p><u>2. období</u> • hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí • vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity • pomoc při cvičení • stoj na rukou s pomocí • bezpečnost při pohybových činnostech (bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek)</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>	<p><u>2. období</u> • jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka • reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>	<p><u>2. období</u> • základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie (kotoul vpřed, vzad a jejich modifikace, průpravná cvičení stoje na rukou), cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti (roznožka přes kozu, kladina, lavičky - chůze bez dopomoci) • základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem • turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody • různé typy přehrávek, držení míče, střelba</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p><u>2. období</u> • jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží • pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje • respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p><u>2. období</u> • zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly • průpravné úpoly – přetahy a přetlaky • pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a sportovních her (fotbal, vybíjená, základy košíkové), závodů, soutěží • manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti • herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů</p>
<p><u>1. období</u> TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<p><u>1. období</u> • reaguje na základní pokyny a povely k pohybovým činnostem • tvoří dvojice, řadu, zástup • rozumí základním pojmy osvojovaných cviků • dovede pojmenovat základní gymnastické nářadí a náčiní • reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</p> <p><u>2. období</u> • užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví • cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<p><u>1. období</u> • pořadová cvičení, upažit, vzpažit, předpažit atd., vpřed, vzad, vpravo, vlevo, první, poslední • smluvené povely a signály, startovací povely • tělocvičné názvosloví</p> <p><u>2. období</u> • komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností • smluvené povely, signály • základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a nářadím odpovídající velikosti a hmotnosti</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p><u>2. období</u> • zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p><u>2. období</u> • turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody • pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity • využití hraček a netradičního náčiní při cvičení • pohybová tvořivost, překážková dráha, přetahování lanem</p>

<p><u>2. období</u> TV-5-1-09 změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p><u>2. období</u> • změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p><u>2. období</u> • základy atletiky – rychlý běh do 60 m, motivovaný vytrvalý běh do 1000 m na dráze a v terénu až do 15 min, start nízký (bloky) a polovysoký, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem; skok do dálky z místa, šplh na tyči soutěživě, hod míčkem z rozběhu, skok do výšky, skok do dálky - upevňování techniky</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>	<p><u>2. období</u> • orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>	<p><u>2. období</u> • florbal • štafety • hry na sněhu a ledě</p>
<p><u>1. období</u> ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy</p>	<p><u>1. období</u> • dodržuje a uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy</p>	<p><u>1. období</u> • zásady správného držení těla • správné základní cvičební polohy, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení • nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)</p>
<p><u>1. období</u> ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením</p>	<p><u>1. období</u> • uplatňuje a zvládá jednoduchá speciální cvičení dle vlastního oslabení;</p>	<p><u>1. období</u> • konkrétní zdravotní oslabení žáka • pohybový režim • základní technika cvičení • soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení</p>
<p><u>2. období</u> ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování</p>	<p><u>2. období</u> • zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování</p>	<p><u>2. období</u> • pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení • základy speciálních cvičení – základní cvičební polohy, základní technika cvičení • soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu</p>
<p><u>2. období</u> ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele</p>	<p><u>2. období</u> • zvládá základní techniku speciálních cvičení • koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele</p>	<p><u>2. období</u> • základy speciálních cvičení – základní cvičební polohy, základní technika cvičení • soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení • příprava organismu – příprava před pohybovou činností • uklidnění po zátěži, protahovací cvičení</p>
<p><u>2. období</u> ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením</p>	<p><u>2. období</u> • zná hranice svých fyzických možností; upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením</p>	<p><u>2. období</u> • pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení</p>

Očekávané výstupy RVP ZV	Očekávané výstupy Hustopeče	Učivo Hustopeče
<p><u>1. období</u> TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti <i>TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost</i></p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti <i>TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu</i></p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamuje se se základní přípravou organismu před pohybovou aktivitou úměrně věku, upevňuje si ji a zná ji • dbá o správné držení těla při různých činnostech a provádění cviků • seznamuje se s technikou správného dýchání - osvojuje si kompenzační a relaxační cviky • reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti, správně drží tělo a správně dýchá, zvládá správné držení těla a dýchání při pohybové činnosti <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • prožívá cvičení a soustředí se na správné a přesné provedení pohybu • chápe kladný vliv pravidelného pohybu na zdraví, projevuje snahu udržovat dobrou úroveň své tělesné zdatnosti • chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • příprava organismu před a po zátěži činnosti ovlivňující zdraví: správné držení těla, dechová cvičení, cviky uvolňovací, protahovací, kompenzační a relaxační • první pomoc při drobných poraněních, přivolání pomoci • pojmy označující používané náčiní, osvojované dovednosti, části hřiště, základní pojmy užívané při hře • základy hygieny a bezpečnosti při pohybových a sportovních hrách • zásady bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví v přírodě <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví
<p><u>1. období</u> TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her <i>TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností</i></p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznává své tělo, osvojuje si a ovládá techniku zpevnění těla a pomocí vhodných cviků zpevňuje tělo ke cvičení gymnastických prvků • prožívá radost při cvičení s hudebním a rytmickým doprovodem či zpěvem - snaží se o vyjádření a následně i vyjádří jednoduché melodie pohybem • seznamuje se a zná základní pojmy z atletiky • osvojuje si průpravná cvičení vybraných atletických disciplín • seznamuje se a dodržuje základní pravidla bezpečnosti při atletických činnostech • používá různé druhy cvičení, které napomáhají ovlivňování pohyblivosti, obratnosti a síly <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznává, že cvičení s hudbou má vliv na zdraví - má relaxační účinek • pohybem reaguje na hudbu nebo rytmický doprovod • zvládá základní kroky jednoduchých lidových tanců • pozoruje odlišnosti sportování v terénu ve volné přírodě • samostatně vytváří pohybové hry, hledá varianty • používá podobná pravidla v různých pohybových hrách • seznamuje se s technikou atletických disciplín • rozvíjí svoji sílu a obratnost pomocí jednoduchých úpolových cvičení • zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry s různým zaměřením • základy sportovních her • základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti, akrobacie - průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed, nácvik kotoulu vpřed, průpravná cvičení pro nácvik odrazu snožmo, šplh • základní estetické držení těla • atletická průprava, rychlý běh, hod míčkem, skok daleký, chování na atletickém hřišti, v terénu i v tělocvična, běh - rychlý (50m) a vytrvalostní • tvořivé vyjádření rytmu a melodie, rytmizovaný pohyb • činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností: rytmické formy cvičení, jednoduché tance - estetický pohyb • průpravné úpoly – přetahy a přetlaky <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rytmické a kondiční formy cvičení • základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti, akrobacie • kondiční cvičení s hudbou, jednoduché tance • chůze v terénu, ochrana přírody, chování při přesunu do terénu v dopravních prostředcích • pohybové hry, hry pro rozvoj tvořivosti • základy atletiky: rychlý běh, vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem, startovní povely • přetahy a přetlaky
<p><u>2. období</u> TV- 5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením <i>TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením</i></p>	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamuje se s kompenzačními cviky • rozlišuje svalové skupiny, které je třeba posilovat a které protahovat • vyjmenuje hlavní znaky vadného držení těla • chápe význam cvičení proti jednostranné zátěži a proti svalovým dysbalancím • zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením 	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kompenzační a relaxační cvičení

<p><u>1. období - TV-3-1-03</u> spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích (od 3. ročníku)</p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se a následně zná pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo tělesnou výchovu • prožívá hru s radostí a příjemnými zážitky • uvědomuje si nebezpečí při hrách, jedná v duchu fair-play - dodržuje základní pravidla her • projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry s různým zaměřením, soutěživé hry, přetahování • zjednodušená pravidla osvojovaných pohybových činností • pobyt na školním hřišti, pobyt v terén • základy sportovních her, manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti • herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry • utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
<p><u>1. období</u></p> <p>TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy (chybí ve 3. ročníku)</p> <p><i>TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách</i></p> <p><u>2. období</u></p> <p>TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p> <p><i>TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti</i></p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • používá zásady hygieny a bezpečnosti a dovede je za pomoci pedagoga a rodiče uplatňovat • uvědomuje si nebezpečí a přečeňování sil • osvojuje si pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě • používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv • dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a osvojuje si základní hygienické návyky při pohybových aktivitách <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • používá znalosti o ošetření poranění, přivolá lékařskou pomoc • reaguje na poranění spolužáka, pomůže mu • používá pravidla hygieny a bezpečného chování • rozlišuje nevhodné činnosti, které ohrožují zdraví, rozlišuje úpolové cvičení a napadení spolužáka, ublížení • uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • hygiena a bezpečnost při sportu • řešení problému a rozhodovací dovednosti - mezilidské vztahy <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • hygiena a bezpečnost, první pomoc
<p><u>2. období</u></p> <p>TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p> <p><i>TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti</i></p>	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí pohybové činnosti spolužáků • orientuje se v rolích jednotlivých hráčů • adekvátně reaguje na pokyny k vlastním pohybovým činnostem • ovládá sportovní hry se zjednodušenými pravidly • základy sportovních her • reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti 	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • základy sportovních her – pravidla, spolupráce ve hře • průpravné hry
<p><u>2. období</u></p> <p>TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p> <p><i>TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play</i></p> <p><i>- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla</i></p> <p><i>- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy</i></p>	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • chápe význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností a myšlení • poznává přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje • respektuje rozdíly vůči opačnému pohlaví při sportovních činnostech • dodržuje zásady fair play, chování v pohybových činnostech; • dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play • zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla • zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti • umí využívat cviky na odstranění únavy 	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kolektivní hry a soutěže

<p><u>1. období</u> TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci <i>TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti</i> - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám - zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</p>	<p><u>1. období</u> • reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti • <i>zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů; rozumí smluveným povelům</i></p>	<p><u>1. období</u> • základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností • smluvené povely, signály a gesta učitele při TV • základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení • prostorová orientace (přesuny, přeběhy, individuální, skupinové)</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<p><u>2. období</u> • osvojuje si tělocvičné názvosloví • cvičí podle jednoduchých popisů cvičení a nákresů</p>	<p><u>2. období</u> • rozcvička, pohybové činnosti • cvičení na stanovištích (kruhový trénink)</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p><u>2. období</u> • zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p><u>2. období</u> • jednoduché pohybové činnosti (rozcvička, hry s míčem, honička,...)</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p><u>2. období</u> • zaznamenává základní údaje o pohybových výkonech • porovnává výsledky pohybových výkonů, hodnotí vývoj, změří a zapíše výkony v disciplínách</p>	<p><u>2. období</u> • základní pohybové dovednosti – běh, skok, hod</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>	<p><u>2. období</u> • poznává informační zdroje o pohybových aktivitách a sportovních akcích • získává informace o pohybových aktivitách a sportovních soutěžích</p>	<p><u>2. období</u> • sportovní akce školy, města, akce v místě bydliště</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti; TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	<p><u>1. období</u> (2., 3. ročník) • adaptuje se na vodní prostředí, získává pozitivní vztah k aktivitám ve vodě • osvojuje si hygienu plavání</p>	<p><u>1. období</u> • specifika vodního prostředí, hygiena plavání • základní plavecký výcvik v rozsahu 20 hodin</p>
<p><u>1. období</u> ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy</p>	<p><u>1. období</u> • užívá vhodné oblečení a obutí pro ZdrTV • osvojuje si dechová cvičení • vnímá vlastní pocity při cvičení • seznamuje se se zásadami správného držení těla • uvědomuje si některá vhodná a nevhodná cvičení vzhledem ke svému oslabení • používá správné způsoby držení těla při pohybových aktivitách</p>	<p><u>1. období</u> • zásady správného držení těla • vhodné oblečení a obutí pro ZdrTV • dechová cvičení • nevhodné cvičení a činnosti</p>
<p><u>1. období</u> ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením</p>	<p><u>1. období</u> • osvojuje si základní cvičební polohy pro vybraná korektivní cvičení • zvládá speciální cvičení s individuálním zaměřením</p>	<p><u>1. období</u> • základy speciálních cvičení</p>

<u>2. období</u> ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování		
<u>2. období</u> ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele		
<u>2. období</u> ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením		

Očekávané výstupy RVP ZV	Očekávané výstupy Huntířov	Učivo Huntířov
<p><u>1. období</u> TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti • ví, že turistika a pohyb v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám • učí se relaxaci pobytem a pohybem v přírodě • ví, proč se rozvíčuje <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • chápe význam tělesné zdatnosti pro své zdraví • zdokonaluje se v pohybových dovednostech podle svých možností a schopností 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • průpravná, kondiční, relaxační cvičení <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • průpravná, kondiční, kompenzační a relaxační cvičení • zná význam průpravných, posilovacích a protahovacích cvičení
<p><u>1. období</u> TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení • snaží se o přesné opakování cviků • opakuje krok přísunný, poskočný, přeměnný, cval • předvede kotoul vpřed, výskok do kleku na švédskou bednu a na kozu, šplh o tyči s přírazem - spouštění ručkováním, provede rozběh a odraz z můstku • opakuje po učiteli běžeckou abecedu, odstartuje z polovysokého a nízkého startu, nekříží dráhu a nezastavuje před cílem, do dálky skočí po rozběhu a odrazu z jedné nohy • ovládá základní pravidla sportovních her • snaží se spolupracovat s ostatními hráči • rozvíjí sílu, rychlost, obratnost • porovnává svoje výkony a zdatnost s ostatními • dýchá do vody, splývá, ovládá jeden plavecký způsob <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládne nástup do řady, dvojřadu, zástupu, dvojestupu • opakuje cviky pod vedením učitele • předvede kotou před a kotoul vzad bez dopomoci učitele • s dopomocí učitele provádí průpravné cviky pro stoj na rukou, spojí kotoul vpřed a kotoul vzad, provede rozběh a odraz z můstku snožmo, předvede roznožku přes kozu s dopomocí učitele, vyšplhá až 5 m na tyči • pod vedením učitele předvede krok přísunný, poskočný, přeměnný, cval, polkový, samostatně zatancuje mazurku • předvede běžeckou abecedu (lifting, skiping, zakopávání) • na povely startuje z polovysokého a nízkého startu, skočí do dálky po rozběhu a odrazu z jedné nohy, zvládne upravit doskočiště, pokusí se překonat laťku libovolným stylem (skrčný nebo střížný), odhodí míček z rozběhu ze správného odhodového postoje • ovládá pravidla vybíjené, základní pravidla florbalu • je schopen přehodit hřiště • spolupracuje se spoluhráči • přijímá zodpovědnost za přidělenou roli a plní ji ve prospěch družstva • ovládá pravidla hry a uplatňuje je při zápase • vytváří varianty sportovních her 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sportovní gymnastika, rytmická gymnastika a tanec • atletika - běh rychlý, běh vytrvalostní, skok daleký, hod míčkem z místa, víceboj • gymnastika - kotoul vpřed, přeskok, šplh • pohybové hry, základy sportovních her - vybíjená, florbal, turistika, turnaje a soutěže • plavání, bruslení <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • gymnastika - přeskok, kotoul vpřed, vzad, šplh • rytmická a kondiční gymnastika • atletika - běh, skok daleký, hod • sportovní hry - vybíjená, florbal • plavání a bruslení
<p><u>2. období</u> TV- 5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</p>		

<p><u>1. období</u> TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupracuje při jednotlivých týmových pohybových činnostech a soutěžích • zvládá základní sportovní hry • ovládá a dodržuje základní pravidla • snaží se spolupracovat a spolupracuje s ostatními hráči • dodržuje pravidla a zásady fair play 	
<p><u>1. období</u> TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a zaujímá správné základní cvičební polohy • respektuje ochranu životního prostředí • umí ošetřit drobná poranění a přivolat pomoc • převléká se do vhodného sportovního oblečení, dodržuje pravidla hygieny • dodržuje pokyny pro bezpečnost a zásady bezpečnosti, <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zvolí vhodné oblečení a obuv na sport • upevňuje si zásady bezpečnosti a prvky sebezáchrany ve vodě 	
<p><u>2. období</u> TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>		
<p><u>2. období</u> TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • řídí se zásadami fair play chování a dodržuje je • respektuje pravidla sportovních činností a sportovních her • ovládá své emoce, přijímá dosažené výsledky a respektuje opačné pohlaví v pohybových činnostech 	
<p><u>1. období</u> TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</p> <p><u>2. období</u> TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci • dokáže nastoupit do řadu, dvojřadu, zástupu • reaguje na povely vyrovnat, pozor, pohov, rozchod, reaguje na signály <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přesně reaguje na povely pozor, pohov, rozchod; používá základní terminologii, cvičí podle nákresu či popisu 	<p><u>1. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pořadová cvičení a organizace <p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pořadová cvičení
<p><u>2. období</u> TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činností a soutěže na úrovni třídy</p>	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže zorganizovat nenáročnou pohybovou soutěže 	
<p><u>2. období</u> TV-5-1-09 změřit základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p><u>2. období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s pomůckami na měření výkonů a porovnává výsledky 	

<p><u>2. období</u> TV-5-1-11 adapтуje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	<p><u>2. období</u> • zdokonaluje plavecké styly a bruslení na ledě • upevňuje si zásady bezpečnosti a prvky sebezáchrany ve vodě</p>	<p><u>2. období</u> • plavecký výcvik pod vedením instruktora</p>
<p><u>2. období</u> TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>		<p><u>2. období</u> • poznatky z TV a sportu</p>
<p><u>1. období</u> ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy</p>		
<p><u>1. období</u> ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením</p>		
<p><u>2. období</u> ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování</p>		
<p><u>2. období</u> ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele</p>		
<p><u>2. období</u> ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením</p>		